

Kakva je realnost svijeta koji je već sada 1°C topliji nego svijet u kojem su živjeli naši preci? “Nema kiše ove sezone, zabrinuti smo”, odgovor je Agripine iz Perua. Njenu i još dvadesetak priča iz cijelog svijeta donosi globalno važna i sjajna nova knjiga klimatskog aktivista i fotografa Luke Tomca, *Stories from the front lines of climate change - 1°C Rising*.

“Promjene su za mnoge već sada nepovratne. Obitelj Penana s kojima sam proveo tjedan dana na Borneu ne žive više ni u šumi ni od šume, nego u kontejneru pored plantaže palminog ulja”, opisuje Tomac.

“Nema kiše ove sezone. Moja zajednica čeka kišu, zabrinuti smo jer ako kiša ne dođe, imat ćemo puno problema cijelu sljedeću godinu, sa zdravljem, novcem, sadnjom i životinjama”, kaže Agripina iz Perua.

Pa Yusep iz Indonezije ima pak drugačijih, ali sličnih problema. I život njegove zajednice se ubrzano mijenja. “Došli su bez da su nas pitali. Nisu nas zaposlili. Nekad smo bili sigurni ovdje, bilo je mirno. Danas imamo problema ako zahtijevamo da rudarske tvrtke poštuju naša prava”, prenosi Paovu priču Luka Tomac u novoj knjizi *Priče s prvih linija klimatskih promjena - 1°C više/ Stories from the front lines of climate change - 1°C Rising*.

“Radi se o zbirci fotografija, intervjuva, eseja i svjedočanstava iz globalnog juga i sjevera, koji su sumirani u priče zajednica iz više od dvadeset zemalja koje se suočavaju sa stvarnošću planeta koji se grije, istovremeno pružajući otpor fosilnim gorivima i boreći se za rješenja ove situacije”, kaže Tomac, fotograf i dugogodišnji klimatski aktivist Zelene akcije i svjetske mreže Friends of The Earth, kojemu je ovo već četvrta knjiga okolišne tematike.

Tomac: “Radi se o zbirci fotografija, intervjuva, eseja i svjedočanstava iz globalnog juga i sjevera, koji su sumirani u priče zajednica iz više od dvadeset zemalja koje se suočavaju sa stvarnošću planeta koji se grije, istovremeno pružajući otpor fosilnim gorivima i boreći se za rješenja ove situacije”.

Knjiga koja izlazi na engleskom jeziku, obrađuje raznolike priče - od najvećih svjetskih rudnika ugljena u Kolumbiji i Njemačkoj, preko toksičnih rijeka u Nigeriji, do otpora rudarenju na jednom od norveških fjordova. Od revolucije energetike u rukama građana koju su pokrenuli ljudi u Škotskoj, preko snježnih vrhova Kilimandžara, sve do Arktika koji se rapidno brzo topi. No, zanimljivo za čitatelje i ljubitelje dobre fotografije iz Hrvatske bit će i mjesto hrvatskih priča u ovom globalnom kontekstu, jer knjiga govori i o uspješnoj borbi protiv vađenja nafte u Jadranu i o borbi za očuvanje rijeka i prava na vodu u susjednoj nam BiH.

Tomac je priče skupljao osam godina, a koliko je riječ o brzim promjenama koje donosi zagrijani svijet, govori i činjenica da su se životi nekih od zajednica koje je posjetio u međuvremenu već nepovratno promijenile.

“Obitelj Penana s kojima sam proveo tjedan dana na Borneu ne žive više ni u šumi ni od šume nego u kontejneru pored plantaže palminog ulja. Moram priznati da su me upravo takve zajednice koje su živjele ili žive u i od šume, najviše dojmile zbog kompleksnosti poznavanja sebe i svog okoliša, jednostavnosti života i korištenja resursa. Tamo sam na neki način i počeo povezivati sve ovo u neki zajednički koncept. No, te priče, poput one o Penan plemenu na Borneu su i najtužnije jer je takav i njihov završetak”, opisuje Tomac.

Iako Hrvatska odavno nema zajednice koje žive u šumi, smjer kojim ide ne može se opisati kao smjer zemlje okrenute budućnosti koja brine i priprema se za svijet nove realnosti, globalno toplije klime. Planovi za budućnost trenutne vlasti, naime, baziraju se na fosilnim gorivima, kroz projekte kao što su LNG terminalu i produljenje rada termoelektrane na ugljen Plomin.

“Imam osjećaj da se iznova vode iste bitke za koje su se građani Hrvatske već nekoliko puta izjasnili da nisu dobrodošle, poput Plomina i termoelektrana na ugljen općenito, bušenja Jadrana i Slavonije zbog nafte i plina pa i forsiranje fosilne infrastrukture koja će samo produljiti našu ovisnost o nafti i plinu, poput LNG-a na otoku Krku. S obzirom kakav potencijal imamo za razvoj solarne energije, usudio bih se reći ne da se samo ne ulaže u nju nego se već do neke mjere tranzicija u obnovljivu energiju i aktivno sabotira”, rekao je Tomac.

Istovremeno, naša se zemlja već uvelike suočava s posljedicama klimatskih promjena kroz učestale poplave, požare i druge ekstremne vremenske uvjete.

“Koliko god se volimo hvaliti da smo spremni tek kada nam se dogodi neka katastrofa vidimo koliko nam je sustav paraliziran i spor. U to naravno ne ubrajam sve građane/volontere koji su u slučaju poplava u Slavoniji stvarno iskazali ogromnu solidarnost ne samo u Hrvatskoj nego u čitavoj regiji. Ne mislim pritom ni na sve vatrogasce ni Hrvatsku gorsku službu spašavanja koji većinom volonterski riskiraju svoje živote. Mislim na manjak političke volje i kapaciteta da bi se prepoznale znanstvene činjenice da će ovi klimatski trendovi postati sve ekstremniji i učestaliji te da se adaptaciji treba pristupiti strateški, ozbiljno te odvojiti resurse kako bi šteta i žrtve bile što manje”, upozorava Tomac.

No, ideja knjige nije širiti pesimizam, već i inspirirati ljude pokazujući da je promjena moguća. Zato autor prenosi i iskustva od Škotske i ostalih zemalja gdje su građani preuzeli energetiku u svoje ruke i postali sami proizvođači i vlasnici solarnih i vjetroelektrana. Govori i o pobjedama građana nad štetnim fosilnim projektima poput otvaranja novih naftnih bušotina na Arktičkom otočju Lofoten u Norveškoj.

“Pozitivnih primjera možemo naći i kod nas, primjerice pobjeda građana i obrana Jadrana od novih bušotina te primjer od prošloga tjedna kada su građani sami isfinancirali solarnu

elektranu u Križevcima”, kaže.

Vremena, nažalost, nemamo puno. Upitno je postoji li uopće još uvijek šansa da se porast temperature na globalnoj razini zaustavi na 1,5C što je prvi cilj postavljen Pariškim dogovorom. Ako želimo globalnu temperaturu zadržati ispod 1,5 C stupnja u sljedećih deset godina moramo izaći iz fosilne ere.

“80% poznatih rezervi nafte i plina mora ostati pod zemljom. To znači da u srži trebamo promijeniti način na koji proizvodimo energiju, hranu i na koji se krećemo. No, odgovor na pitanje ima li šanse da se porast zaustavi na 1,5 C dat će nam i Međuvladin panel o klimatskim promjenama IPCC koji će na jesen objaviti specijalni izvještaj o ovoj temi”, zaključuje Tomac.

Knjiga u kojoj možete pročitati i svjedočiti 25 priča poput onih Agripinine iz Perua s početka teksta, može se još sljedeća dva tjedna prednaručiti preko Indiegogo platforme i bit će tiskana i dostavljena do kraja rujna 2018. godine.

Izvor: h-alter.org